

ბიულეტენი

სამეცნიერო ჟურნალის
„ქართული პოლიტიკა“,
სპეციალური გამოცემა

თედო ჯაფარიძე

2015 #5
#5 2015

სერია: საერთაშორისო პოლიტიკა

მვირფასო მეგობრებო,

კარგი მმართველობა - ფართო საზოგადოებრივი ინტერესების გათვალისწინებით, სწორი, გონივრული გადაწყვეტილებების მიღება და მისი განხორციელების უზრუნველყოფაა. საჯარო ადმინისტრირების სფეროში, სახელმწიფო, რეგიონულ, უწყებრივ, თუ ადგილობრივი მმართველობის დონეზე გადაწყვეტილებებს საჯარო მოხელეები იღებენ და, იმისდა მიხედვით, თუ რამდენად აქტუალურ თემებს „წამოწევენ“ განსახილველად, ზევრადაა დამოკიდებული ქვეყნის მდგრადი პოლიტიკური და ეკონომიკური განვითარება. ჟურნალის სამეცნიერო რედაქცია მიესალმება და მხარს უჭერს თითოეული მოხელის მოსაზრებების, შეფასებების, დასკვნების სათანადოდ წარმოჩენას.

რედაქცია, დადგენილი წესით, გამოაქვეყნებს მათი ავტორობით მომზადებულ საჯარო გამოსვლების ტექსტებს: პარლამენტის სხდომებზე; სამთავრობო ან ადგილობრივ ღონისძიებებზე; სამეცნიერო კონფერენციებზე; სემინარებზე და, რა თქმა უნდა, მათ მიერ გამოსაცემად მომზადებულ ცალკეულ სტატიებსა თუ წიგნებს. მთავარი ამოცანაა: ნებისმიერი რანგის საჯარო მოხელის, პოლიტიკოსის არცერთი ღირებული, ინოვაციური, მეცნიერულად დასაბუთებული მოსაზრება ან მოვლენათა სიღრმისეული ანალიზი არ დარჩეს განხილვის, გასაჯაროების გარეშე, რადგან, ამან, შეიძლება სერიოზულად დააზარალოს, როგორც სახელმწიფო, ისე, საზოგადოებრივი ინტერესები. „ქართული პოლიტიკის“ რედაქცია ღიაა სათანამშრომლოდ და მოგმართავთ სახელმწიფო მოხელეებს, პოლიტიკოსებს - ნუ მოერიდებით საკუთარი პოზიციის საჯაროდ დაფიქსირებას და გადმოგზავნეთ სათანადოდ რედაქტირებული ნაშრომი, შემდეგ ელექტრონულ მისამართზე: info@georgianpolitics.com.

გამოცემების ციფრული ვერსია, საჯარო სამსახურის ბიუროს დახმარებით, უსასყიდლოდ, პერსონალურად მიეწოდებათ სახელმწიფო და საზოგადოებრივ - პოლიტიკურ ორგანიზაციებში დასაქმებულებს, საქმიანი წრეების წარმომადგენლებს, მეცნიერებს, წარჩინებულ სტუდენტებს. ის, აგრეთვე, განთავსდება ჟიული შარტავას სახელმწიფო პოლიტიკის და მართვის სადოქტორო სკოლის პოლიტიკური ლიტერატურის ბიბლიოთეკის ვებ-გვერდზე: www.politlibrary.ge.

ამჯერად, რედაქცია, ცალკე ბროშურის სახით გამოსცემს საქართველოს პარლამენტის საგარეო ურთიერთობათა კომიტეტის თავმჯდომარის, თედო ჯაფარიძის ნაშრომს «საქართველოს ჰყავს მეგობრები, პარტნიორები და არა გადამრჩენი რეანიმატოლოგები» .

ყველამ ერთად შევუწყობთ ხელი „კარგი მმართველობის“ განხორციელებას საქართველოში.

საქართველოს პარლამენტის საგარეო
ურთიერთობათა კომიტეტი

თედო ჯაფარიძე

საქართველოს ჰყავს მეგობრები,
პარტნიორები და არა გაღამრჩენი
რეანიმაციოლოგები

გამომცემელი: ქიული შარბაქას სახელმწიფო
პოლიტიკის და მართვის სადოქტორო სკოლა

ქვეყნისათვის გზავნილი პოლიტიკური ესე

ჩვენს წინაშეა საქართველოს პარლამენტის საგარეო ურთიერთობათა კომიტეტის თავმჯდომარის, ცნობილი დიპლომატის თედო ჯაფარიძის ნაშრომი „საქართველოს ჰყავს მეგობრები, პარტნიორები და არა გადამრჩენი რეანიმატოლოგები (რამდენიმე პოლემიკური მოსაზრება)“.

თავიდანვე უნდა განვაცხადოთ, რომ საქმე გვაქვს უაღრესად დროულ და საჭირო პოლიტიკურ ესესთან, რომელშიც ჩამოყალიბებულია საქართველოს პოლიტიკური განვითარების პერსპექტივები უახლოეს მომავალში და, შესაბამისად, ძალზე სასარგებლო და საინტერესო დასკვნები და რეკომენდაციები.

ნაშრომი ეხება ჩვენი ქვეყნის საჭირობოროტო პრობლემებსა და გამოწვევებს, რომელთა გადაწყვეტა ურთულესი პროცესია, მითუმეტეს, ავტორი საუბრობს კავკასიის რეგიონალურ საკითხებზე, ევროპასა და ევროკავშირთან

სამეზობლო პოლიტიკის პერსპექტივებზე და რუსეთთან ურთიერთობების რთულ პრობლემებზე.

ავტორი მიგვითითებს, რომ აუცილებელია ბოლო ორი ათწლეულის მანძილზე არსებული სამწუხარო ტრადიციული სინდრომის დაძლევა, რომლის არსიც დასავლეთსა და აღმოსავლეთს შორის „კატეგორიული“ არჩევანის გაკეთებაში მდგომარეობს. მითუმეტეს, იქმნება კონსპირაციული თეორიების მთელი წყება, რომლის თანახმადაც ქვეყანა შიდაპოლიტიკურ ბრძოლაში „მოღალატეებად და პატრიოტებად“ იყოფა. ამგვარი რამ სწორედ გეოპოლიტიკური ცვლილებების ეპოქისთვისაა დამახასიათებელი. ამიტომ, ავტორის აზრით, გამოსავალი მხოლოდ გაწონასწორებულ და დაბალანსებულ დიპლომატიაშია, სადაც ყველა მხარის ინტერესები იქნება გათვალისწინებული.

თედო ჯაფარიძე გვარწმუნებს, რომ საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების პრობლემა გლობალურ საერთაშორისო კონტექსტშია გასააზრებელი და რუსეთთან ურთიერთობების ნორმალიზაციის გარეშე შეუძლებელია, მითუმეტეს, რომ აშშ და რუსეთი ვერ გასცდნენ „სურვილის ეტაპს“ ე.წ. „გადატვირთვის“ პოლიტიკაში. მოუგვარებელია ახლო აღმოსავლეთის კონფლიქტი და ჩრდილო კორეის საკითხიც. დასავლეთი გაურკვევლობაში სირიაში, პრობლემად რჩება ირანიც. გამძაფრებულია ტერიტორიული დავები აზიაში. არავინ იცის როგორი იქნება არაბული რევოლუციების შედეგი.

გასაზიარებელია დასკვნა იმის შესახებ, რომ სამხრეთ კავკასიაში კოლექტიური უსაფრთხოების ელემენტარული მექანიზმიც კი არ არსებობს, ევროპას არ შეუძლია რეალური მხარდაჭერა გაუწიოს სამხრეთ კავკასიის რეგიონს. და დღეს თვით საერთაშორისო თანამეგობრობაც ბევრი დილემის გადაწყვეტის წინაშე დგას.

დასავლეთი საქართველოსგან ევროკავშირთან და რუსეთთან ურთიერთობების პარალელურ რეჟიმში დარეგულირებას ითხოვს, მითუმეტეს ამ უკანასკნელთან მას აკავშირებს მატერიალური და პოლიტიკურ-დიპლომატიური ინტერესები, ასეთ ვითარებაში მართებულად გვეჩვენება თეზა იმის შესახებ, რომ დასავლეთმა და რუსეთმა სამხრეთ კავკასიის რეგიონთან დაკავშირებით ერთმანეთში შეჯერებული და საქართველოსთან მიმართებაში ცხადი პოზიცია დააფიქსიროს. ვფიქრობ, რომ ამ კონკრეტულ მოცემულობაში გეოპოლიტიკურის პარალელურად უნდა შევექმნათ „რეგიონული კონტექსტიც“ და ამ მიმართულებით მცდელობა არც ქვეყანაში და არც მის ფარგლებს გარეთ არ უნდა შეფასდეს, როგორც ფასეულობათა „ღალატი“. _ შენიშნავს თედო ჯაფარიძე. მითუმეტეს უნდა შეწყდეს, მითუმეტეს უნდა შეწყდეს „ნაციონალური მოძრაობის“ მიერ ხელოვნურად შეთხზული მითი საქართველოს დიდი გლობალური მისიის შესახებ, ის, რაც რეგიონალურ კონტექსტშია მოსაგვარებელი, არ უნდა გახდეს დიდი სახელმწიფოების „საჯილდაო ქვა“. ამასთან რეგიონალური კონტექსტი სრულებით არ გულისხმობს იზოლირებას, ქართული სახელმწიფოსთვის სივრცის შეზღუდვას და მხოლოდ რეგიონული განზომილების დომინანტს. მითუმეტეს, საქართველოს ფუნქცია დღეს არის დამაკავშირებელი ხიდი და არა ბუფერი.

საქართველოს სახელმწიფოებრივი თვითდამკვიდრებისათვის ბრძოლა უწყევს ისეთ ვითარებაში, როდესაც დღევანდელ მსოფლიოში სხვა რეალობაა, უკან დარჩა ბევრი ტრადიციული საერთაშორისო პოლიტიკა და დიპლომატია. დილემად იქცა ეკოლოგიური, კლიმატური, სოციალ-ეკონომიკური და დემოგრაფიული პროცესები, ამიტომ შინა და გარეშე მტრის ხატის „ნაციონალური ძიება“ უნდა მოიკვეთოს საქართველოს პოლიტიკური სხეულიდან. ავტორის

სამართლიანი შენიშვნით „ქვეყანას სჭირდება პარტნიორები, მოკავშირეები და არა გადამრჩენი რეანიმატოლოგები“.

პოლიტიკურად სწორ პოზიციას აფიქსირებს თედო ჯაფარიძე, მაშინაც, როდესაც აცხადებს, რომ საქართველო უნდა გახდეს ის სივრცე, სადაც რუსეთი და დასავლეთი კი არ შეერკინებიან ერთმანეთს, არამედ შეთანხმდებიან და შეაჯერებენ საკუთარ ინტერესებს. მითუმეტეს, ყველასათვის გასაგები უნდა იყოს, რომ დასავლეთი და რუსეთის საქართველოს გამო ერთმანეთთან ომს არ დაიწყებენ. პრობლემები რუსეთთან მუდმივი დაპირისპირებებით ვერ გადაწყდება. აშშ და ევროკავშირი თავად არიან დაინტერესებულნი გააფართოონ ურთიერთობა რუსეთთან. მითუმეტეს, როგორც თედო ჯაფარიძე გვარწმუნებს, ევროკავშირი საკმაოდ ეკლექტიური გაერთიანებაა, რომელიც თავისი შინაარსით და კონფიგურაციით საერთო ბაზარზე მეტი და ფედერაციაზე ნაკლებია და ემყარება საკუთარ უპირატესობას, რომელიც მხოლოდ „ნორმატიულ საკანონმდებლო ძალაუფლებაში“ მდგომარეობს. ამასთან ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ სომხეთის ევრაზიული კავშირისკენ სწრაფვამ, ხოლო აზერბაიჯანის ნაკლებ დაინტერესებამ ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმებით, საგრძნობლად შეამცირა სამხრეთ კავკასიის ევროპეიზაციის ფარგლები.

ვფიქრობთ, მართებულია ავტორისეული დასკვნა იმის შესახებ, რომ „უნდა განვსაზღვროთ ეროვნული სტრატეგია. გამოვიდეთ ილუზიებიდან, მოვახერხოთ რეალურ პოლიტიკაზე ფიქრი და დავაფიქსიროთ საკუთარ აზროვნებაში ის მოცემულობა, რომ ჩვენი ქვეყნის საგარეო-პოლიტიკური წარმატება უმთავრესად დამოკიდებული იქნება წარმატებებზე ქვეყნის შიგნით“.

„ნაციონალური მოძრაობის“ მიერ დანერგილმა, სამინაო და საგარეო პოლიტიკის „პიარით“ მართვის კურსმა ქვეყანა

პოლიტიკურ, ეკონომიკურ, სოციალურ და კულტურულ-საგანმანათლებლო კატასტროფამდე მიიყვანა. საქართველო ცალსახად არ უნდა მიებას რუსეთს, ევროპას და არც ამერიკას და უნდა დამთავრდეს მოკავშირის თუ სანდო პარტნიორის ნაცვლად მხოლოდ ე.წ. მფარველი ქვეყნის ძეგნის მრავალსაუკუნოვანი ნეგატიური ტრადიცია.

აღნიშნულიდან გამომდინარე სწორ პოლიტიკურ აქცენტად მიგვაჩნია თედო ჯაფარიძის დასკვნაც იმის შესახებ, რომ „საქართველო არ უნდა იდგეს არჩევანის წინაშე ბრიუსელსა და მოსკოვს შორის, არამედ მას უნდა ამოძრავებდეს ისეთი საზოგადოების ჩამოყალიბების სურვილი, რომელიც ჩვენ იდეალურად მიგვაჩნია და დასავლურ ღირებულებებსაც შეეფერება, მაგრამ შეგვინარჩუნებს ჩვენს თვითმყოფადობას, ისტორიულ, სულიერ და კულტურულ მემკვიდრეობას“.

ჩვენი აზრით, საბოლოო ჯამში ნაშრომი მაღალ მეცნიერულ დონეზეა შესრულებული, მასში ჩანს ავტორის მაღალი კომპეტენტურობა, პრობლემის სიღრმისეულად წვდომის უნარი, თანამედროვე გამოწვევების ახლებურად გაშუქების მცდელობა. ჩამოყალიბებულია რეალპოლიტიკიდან გამომდინარე, საქართველოს საგარეო-პოლიტიკური კურსის კონკრეტული დებულებები. ამიტომ სრული საფუძველი გვაქვს აღნიშნული ნაშრომი შევაფასოთ წარმატებულად.

იგორ კვესელავა

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის

სოციალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტის უფროსი, პროფესორი.

საქართველოს სოციალურ მეცნიერებათა აკადემიის პრეზიდენტი

ჟურნალ „საისტორიო ვერტიკალების“ მთავარი რედაქტორი

საქართველოს ჰყავს მეგობრები, პარტნიორები და არა გადამრჩენი რეანიმატოლოგები

(რამდენიმე პოლემიკური მოსაზრება)

„არაკატეგორიული ფიქრები

კატეგორიულ აუცილებლობაზე...“

რა მოხდა 2012 წლის ოქტომბერში?

2012 წლის ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნებმა საქართველოს ნორმალური განვითარების შანსი მისცა. ბუნებრივია, ძალადობით მოსული ხელისუფლების დემოკრატიულობაზე საუბარიც არ შეიძლება. ამდენად, ნაციონალურ მოძრაობაზე გამარჯვება არჩევნებით და არა რევოლუციით, სასიკეთო გარღვევაა. თუმცა, წინასაარჩევნო კამპანია და ხმების დათვლის პროცესიც საქართველოს უახლეს ისტორიაში შევა, როგორც უსამართლო, ამორალური, ზნეობრივ სიმახინჯემდე მისული წინასაარჩევნო პოლიტიკური ფარსი და ხელისუფლების მხრიდან ფსიქოლოგიური, ფიზიკური და ფინანსური ტერორის ამაზრზენი მაგალითი. ამ ფონზე დამაიმედებელია ევროპული, დემოკრატიულ ყაიდაზე მოსული, ახალი ხელისუფლების ევოლუციური განვითარებისა და გააზრებული რეფორმების დაპირება. თუმცა, საარჩევნო პროცესი და ქვეყნის მართვა რთული ტრანსფორმაციაა, თუნდაც ფსიქოლოგიური თვალსაზრისით. არჩევნებიდან უკვე წელიწადზე მეტი გავიდა და, როგორც მოსალოდნელი იყო, ამ ეტაპზე თავისუფალი ბაზრის დამკვიდრებას და ევროპულ, ევროატლანტიკურ მისწრაფებებს მნიშვნელოვნად უშლის ხელს აღმოსავლეთსა და დასავლეთს შორის „კატეგორიული“ არჩევანის გაკეთების ქართული პოლიტიკის (და არა მხოლოდ) სამწუხარო ტრადიციადქცეული სინდრომი.

სახელმწიფო (დიდიც და პატარაც) კონსპირაციის თეორიებზე მგრძნობიარედ მაშინ რეაგირებს, როდესაც

ახალი გეოპოლიტიკური ვითარება ყალიბდება. ახალი დემოკრატიის დროს საგარეო პოლიტიკა „ბუნებრივად“ ხდება შიდა პოლიტიკური ბრძოლის ინსტრუმენტი და ქვეყანა „მოლაღატეებად და პატრიოტებად“ დაყოფილი. ემოციური მოლოდინის მიუხედავად, გარდამავალი პერიოდი საქართველოში ელვისებური ვერ იქნება, ხელისუფლების მხრიდან დინჯი, აწონილი ნაბიჯებია საჭირო. კარგია, რომ ამ მხრივ დადებითი და შეუქცევადი ტენდენციები მყარად გამოიკვეთა.

სამხრეთ კავკასიური ნიშა ახალ მსოფლიო წესრიგში

ვფიქრობ, სამხრეთ კავკასიაში და მის სიახლოვესაც კოლექტიური უსაფრთხოების ელემენტარული მექანიზმიც კი არ არსებობს. ქართველი პოლიტიკოსები ევროკავშირს და

დასავლეთს დღეში, მინიმუმ სამჯერ კი ახსენებენ, მაგრამ ევროპიდან რეალურ მხარდაჭერაზე საუბარი ნაადრევია მეჩვენება. მხოლოდ მოწოდება, რომ მივდიოთ „ევროპულ გზას“, იმის მიუხედავად, ვიცით თუ არა, როგორია ეს გზა და რა გველის ამ გზის ბოლოს, კითხვის ნიშნებს ტოვებს. დასაფიქრებელი ბევრია: გასული საუკუნის მეორე ნახევრის მსოფლიო წესრიგი აღარ არსებობს, დამთავრდა ცივი ომი და შეიცვალა სახელმწიფოთა შორის ურთიერთობის წესები, თუმცა, ჩვენ ჯერ კიდევ „ცივი ომისდროინდელი“ (შესაძლოა გაცილებით ადრინდელი -18 -19 საუკუნეების) მეთოდებით, ინსტრუმენტებით და მენტალობით ვცდილობთ მოვაგვაროთ პრობლემებიც, ურთიერთობებიც და კონფლიქტებიც. ბონაპარტესი არ იყოს, ისტორიის საბოლოო შედეგი გეოგრაფიაა: საბჭოთა კავშირი კი გაქრა პოლიტიკური რუკიდან, მაგრამ საქართველო რჩება რუსეთის ფედერაციის მეზობლად (აი, ეს კი ნამდვილად მუდმივი და უცვლელი პერსპექტივა!), აქედან გამომდინარე, პრობლემებით. მეზობლობა მეზობლობად და, ყოველ წამს უნდა გვახსოვდეს, რომ რუსეთამდე ჩრდილოეთ კავკასიაა, ურთულესი რეგიონი და კრემლის თავსატკივარი - ისტორიულადაც და დღესაც. სწორედ ჩრდილო კავკასია ეწოდება ჩვენს მეზობელ ურთულეს მუსლიმანურ სამყაროსაც - ახლო აღმოსავლეთი, ტურბულენტური რეგიონი, რომლის ნებისმიერ შიდა პრობლემასთუწინააღმდეგობასგლობალური „თამაშისათვის“ იყენებს აგრესიული ისლამური ფუნდამენტალიზმი. არც ჩრდილო კავკასიასთან საქართველოს, ხშირ შემთხვევაში, მწარე ისტორიული გამოცდილებაა დასავიწყებელი. თუმცა, ამაზე საუბარი ძალიან შორს წაგვიყვანს, კონკრეტულ და უმძიმეს სახელმწიფო პრობლემადაც კი ჩვენთვის ის რჩება, რომ საქართველოს ტერიტორიის 20 პროცენტზე მეტი რუსეთის ფედერაციის მიერ არის ოკუპირებული და ამ ჩიხიდან გამოსავალია მოსაძებნი. მსოფლიო პოლიტიკის კონტექსტიც (საერთაშორისო ტერორიზმი, ხელახალი გადანაწილება და „დიდი კომპრომისის“ მიღწევის გლობალური

მცდელობა) არ იძლევა მოდუნების საშუალებას. ვიმეორებ, პოლიტიკურ წესრიგთან ერთად დღევანდელ მსოფლიოში გამოწვევებიც შეიცვალა. საერთაშორისო თანამეგობრობა საერთო საფრთხეების აქამდე უცნობი, ე.წ. არასისტემური, ასიმეტრიული პრობლემების წინაშე დგას და იძულებულია, ახალ ამოცანებს არააპრობირებული საშუალებებით უპასუხოს. შესაბამისად, ეგრეთწოდებული „განაპირა ევროპის“ სახელმწიფოებსაც რთული პერიოდი უდგათ. სამხრეთ კავკასია და შავი ზღვის რეგიონი ორ „გარდამავალ პერიოდს“ შორის მომწყვდეულ პოლიტიკურ-ეკონომიკურ „დეჟავიუდ“ იქცა, ის მეორე მსოფლიო ომის შემდგომ ცენტრალურ ევროპას წააგავს. „ევროპაში დაბრუნების“ სურვილის საწინააღმდეგოდ კი გააქტიურებულია რუსეთის ფედერაციის პოსტიმპერიული ფაქტორი (რომელიც 2008 წლის ომის შემდგომ უფრო ხისტი და აგრესიული გახდა) და მოსკოვის მიერ „ახლო საზღვარგარეთის“ ადევკატური აღქმის მძიმე პრობლემა. პარალელურად, ვაშინგტონი და მოსკოვი ვერ გასცდნენ „სურვილის ეტაპს“ ე.წ. „გადატვირთვის“ პოლიტიკაში. მოუგვარებელ პრობლემად რჩება ახლო-აღმოსავლეთის კონფლიქტიც და ჩრდილო კორეის გამო თავისტკივილიც. დასავლეთმა არ იცის, რა უნდა მოიმოქმედოს სირიაში, არ იხსნება ირანული კვანძი, კვლავ გამძაფრებულია ტერიტორიული დავები აზიაში და არავინ უწყის, როგორი იქნება არაბული რევოლუციების შედეგი.

ამ „ინსტიტუციონალურ გაურკვევლობაში“ (თუკი ეს მხოლოდ „ინსტიტუციონალური გაურკვევლობაა“ და არა მენტალური აბერაცია) რამდენიმე პოსტსაბჭოთა სახელმწიფო ფიქრობს ევრაზიულ (ჯერ მხოლოდ იდუის დონეზეა საუბარი და ისიც მხოლოდ ერთიან საბაჟო კავშირზე) სივრცესთან და ევროკავშირთან ერთდროულ დაახლოებაზე, მიუხედავად იმისა, რომ ეს, რეალურ პოლიტიკას რომ თავი დავანებოთ, თუნდაც ტექნიკურად არის შეუძლებელი. ფაქტია ისიც, რომ დასავლეთი საქართველოსაგან ევროკა-

ვმირთან და რუსეთთან ურთიერთობების პარალელურ რეჟიმში დარეგულირებას ითხოვს. აქაც არის ლოგიკა - დასავლეთის ამგვარი მიდგომა არ გულისხმობს მხოლოდ ფორმალური ხასიათის სტაბილურობას ქართულ-რუსულ ურთიერთობებში. აქ დიდი დოზა იმისაა, რომ მას, დასავლეთს, არ სურს გაიჩინოს ახალი თავის ტკივილი (ისევ 2008 წლის ომი და მისი შედეგები გავიხსენოთ!). რეალობაა, რომ დასავლეთს რუსეთთან დაკავშირებით უამრავი პრაგმატული და მატერიალური ინტერესი აქვს. ამის გარდა, უამრავი შიდა „თავის ტკივილია“ ევროპის შიგნით და დეზინტეგრაციული პროცესებიც აშკარაა. პარალელურად, დღეს ვაშინგტონი სხვა მიმართულებით - აზიისა და წყნარი ოკეანისკენ იცქირება. ამერიკის საგარეო პოლიტიკური პრიორიტეტების ნუსხა ჩინეთით იწყება. თუ დავუშვებთ, რომ საქართველოსათვის დასავლეთ-რუსეთის უმტკივნეულო კომბინაცია გადაწყვეტადი ამოცანაა - და არა თეორიულ-ილუზორული

ნარატივი, მაშინ ბრიუსელისგანაც და მოსკოვისაგანაც, მინიმუმ, აუცილებელია ჩვენს რეგიონთან დაკავშირებული ერთმანეთში შეჯერებული და ჩვენთვის ცხადი პოზიცია გაჟღერდეს. ეს თითქოს ესმით ჩვენს პარტნიორებს, მაგრამ ერთია, ესმით. ჯერჯერობით კი ფონეტიკური აქტივობისა და „ახალი“ ურთიერთობის უამრავი ინიცირებული ფორმატის მიუხედავად, დილემა მხოლოდსურვილისა და დეკლარაციის დონეზეა მიტოვებული. ვფიქრობ, რომ ამ კონკრეტულ მოცემულობაში გეოპოლიტიკურის პარალელურად, უნდა შევქმნათ „რეგიონული კონტექსტი“. ეს რთული ამოცანაა, ჩვენი გადასაწყვეტი დილემაა და ამ მიმართულებით მცდელობა არც ქვეყანაში და არც მის ფარგლებს გარეთ არ უნდა შეფასდეს, როგორც ფასეულობათა „დალატი“. სხვათაშორის, ეს არ გახლავთ „ვინმე თედო ჯაფარიძის აკვიატება“ - ამას გვირჩევენ ჩვენი უმაღლესი რანგის დასავლელი კოლეგები, ცნობადი სახეები, რომლებსაც ამ ცხრა წლის განმავლობაში ასე ეკვლუცებოდნენ ნაციონალური

მოდრაობის წარმომადგენლები და თავს ახვევდნენ საკუთარ ვირტუალურ ნარატივს საქართველოს „გლობალური მისიის“ თაობაზე. რეგიონული კონტექსტის პრიორიტეტი არ ნიშნავს იზოლირებას, ქართული სახელმწიფოსათვის სივრცის შეზღუდვას და მხოლოდ რეგიონული განზომილების დომინანტს. პირიქით, ეს პოტენციალია გლობალურ უსაფრთხოებაში საკუთარი წვლილის შესატანად და, შესაბამისად, პოლიტიკური დივიდენდის მისაღებად. „გლობალურ თამაშში“ მაქსიმალურად მონაწილეობა სწორედაც რომ რეგიონში გამოჩეულ, მნიშვნელოვან, პასუხისმგებლობით სავსე სახელმწიფოს ძალუძს. ამაშია სიძლიერე და არა რუსეთსა და დასავლეთს შორის „ბერლინის ახალი კედლის“ შენებაში. რატომ არ უნდა მივხედოთ უშუალოდ ჩვენს პრობლემებს? რატომ არ უნდა შევეშვათ გრანდიოზულ გეგმებზე რიტორიკას? რაში გვჭირდება და რას გვაძლევს ახალი „ბერლინის კედლის“ საქართველოში შენება? ნუთუ ძნელია იმის აღქმა, რომ საქართველოს გლობალური როლი და ფუნქცია თვით საქართველოში განვითარებულ მოვლენებსა და რეფორმების შეუქცევადობაზე იქნება დამოკიდებული?

აბა, მართლაც ვეცადოთ, დავამკვიდროთ ევროპული ინსტიტუციები, კანონიერება. რეალური სახელმწიფოებრივი და ეკონომიკური პროგრესი ხომ, პირველ ყოვლისა, ქვეყნის შიგნით შექმნის მიმზიდველ გარემოს? ეს ყველაფერი უნდა გაკეთდეს ჩვენი მოქალაქებისათვის და არა ევროპისათვის თუ ამერიკისთვის. ევროპელები და ამერიკელები ამაში დაგვეხმარებიან, მაგრამ ჩვენ გასაკეთებელ საქმეს არ გააკეთებენ. გარდა ამისა, ჩნდება ცხინვალთან და სოხუმთან ურთიერთობების დარეგულირების პრეცედენტის შანსი. იარაღის ჟღარუნის დრო უნდა დასრულდეს. საქართველო პატარა სახელმწიფოა, მაგრამ თავისი გეოგრაფიიდან და დღევანდელი მსოფლიო კონიუნქტურიდან გამომდინარე (საერთო გამოწვევები), ჩვენთვის აქტუალური დღის წესრიგია გლობალური უსაფრთხოების თემები და არა „გამარჯვებულ - დამარცხებულის“ შუასაუკუნეობრივი

პრინციპი და საომარი ყიჟინა. ჩვენი გზა „გამარჯვებულ-გამარჯვებულის“ არჩევანია პოლიტიკური ტრანექტორიით: რეგიონალურიდან გლობალურისაკენ. ვიმეორებ, ევროკავშირსაც არა აქვს გამოკვეთილი რეგიონში თავისი ჩართულობა. მაგალითად, ბალკანეთზე იგი ინსტიტუციურ დაახლოებას, მმართველობითი სისტემების დანერგვას და ხალხთა შორის კონტაქტების გაღრმავებას ცდილობს, მაგრამ იმავეს არ აკეთებს სამხრეთ კავკასიაში, რაც, ალბათ, ჯერ კიდევ ჩამოუყალიბებელი და ძირითად მოთამაშებთან შეუთანხმებელი რეგიონალური მიდგომის ბრალია. სამხრეთ კავკასია კიბალკანეთიარარის-სხვაგეოგრაფიაა,სხვაისტორია, პერსპექტივა და ამიტომაც სრულიად გამორიცხულია მიდგომების ავტომატური კოპირება - რაც პოლიტიკურად პროდუქტიული იყო ბალკანეთში, სამხრეთ კავკასიაში ვერ გამოდგება! თუკი ვთანხმდებით ევროპელებთან, რომ სამხრეთ კავკასია ევროკავშირის „სამეზობლო პოლიტიკისა“ და რუსეთის „ახლო საზღვარგარეთის“ მისწრაფებების გადაკვეთის წერტილია, მაშინ დასავლეთმა დროულად უნდა გაითავისოს ჩვენი რეგიონის დემოკრატიული

პერსპექტივა პოლიტიკურ, ეკონომიკურ და უსაფრთხოების რთულ კონტექსტში. ეს პროცესი არ დაიძვრება (და თუ დაიძვრება, დაიბლოკება) რუსეთის ფედერაციის ჩართულობის გარეშე. მოსკოვის გარიყვის მცდელობა, უკეთეს შემთხვევაში, პოლიტიკური დილეტანტიზმია. მე ამგვარი მოსაზრებები ხშირად მომისმენია მსოფლიოს წამყვანი ექსპერტებისა და პოლიტიკოსების მხრიდან, მით უმეტეს, დღევანდელ მსოფლიოში, სადაც სახელმწიფოთა ურთიერთსაჭიროებაა დომინანტი და საერთო პრობლემებმა (ეკოლოგია, კლიმატური დათბობა, სოციალ-ეკონომიკური და დემოგრაფიული პრობლემები) აშკარად უკანა პლანზე გადასწია ტრადიციული სახის საერთაშორისო გამოწვევები და რისკები. ამგვარი, სახეშეცვლილი უსაფრთხოების პარამეტრებში, წამყვანი სახელმწიფოები სრულიად პრაგმატულად ფიქრობენ მრავალმხრივად სასარგებლო გლობალურ, ერთობლივ ინიციატივებზე და ნაკლებად აინტერესებთ ირაციონალური დაპირისპირებები წინა საუკუნისა და, როგორც უკვე ვამბობდი, „ცივი ომის“ სტილში. ამ ეტაპზე მაინც უნდა შევიგნოთ, რომ მსოფლიო არ არის

CENTER FOR THE
NATIONAL
INTEREST

CENTER FOR THE
NATIONAL
INTEREST

CENTER FOR THE
NATIONAL
INTEREST

CENTER FOR THE
NATIONAL
INTEREST

CENTER FOR THE
NATIONAL
INTEREST

CENTER FOR THE
NATIONAL
INTEREST

CENTER FOR THE
NATIONAL
INTEREST

CENTER FOR THE
NATIONAL
INTEREST

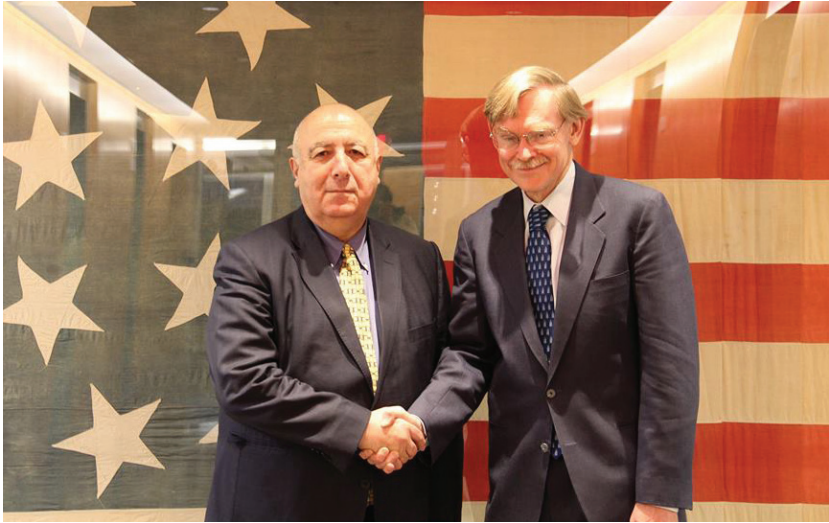

CENTER FOR THE
NATIONAL
INTEREST

CENTER FOR THE
NATIONAL
INTEREST

CENTER FOR THE
NATIONAL
INTEREST

საქართველოს მტრებისა და მოყვარეების ორად გაყოფილი ბანაკი. საერთაშორისო თანამეგობრობას ჩვენს გარდა, სხვა საფიქრალიც ბევრი აქვს. ამდენად, სახელმწიფოებრივი თვითდამკვიდრება გვიწევს არა მარტივ, არამედ კომპლექსურ სამყაროში, სადაც სახელმწიფოებს შორის მრავალმხრივად და ორმხრივად სასარგებლო ალიანსები დომინირებს და არა მართლისა და მტყუანის დაპირისპირება. ამ სიტუაციაში კი „ვინც ჩვენთან არ არის, ჩვენი მტერია“ პოლიტიკური ატავიზმია. სულ უნდა გვახსოვდეს: საუკეთესო შემთხვევაში საქართველოს ჰყავს მეგობრები, პარტნიორები და არა გადამრჩენი რეანიმატოლოგები.

რეგიონიდან გლობალურ პოლიტიკაში და არა, პირიქით

სახეცვლილი ლაიტმოტივით, მაგრამ ხელახალი მსოფლიო გადანაწილება, აქცენტების მონაცვლეობა - თუნდაც ეკონომიკური, თუნდაც ენერგორესურსების, სავაჭრო და სატრანზიტო მარშრუტების - სახეზეა. რთულ ვითარებაში არ უნდა დავიბნეთ და უნდა მოვძებნოთ საკუთარი ნიშა!

გვაქვს საკუთარი პრობლემები - კონფლიქტები, დაკარგული ტერიტორიები, ურთულესი ურთიერთობები რუსეთთან და ა.შ. ბუნებრივია, მათი მოგვარება დასავლეთის გარეშე ვერ მოხერხდება. ასეთ დროს კი, უპირველესი საფიქრალი ის გახლავთ, როგორ მოვიქცეთ, რომ გავუხსნათ ხელ-ფეხი დასავლეთს ჩვენს დასახმარებლად, რაც გაცილებით ადვილი იქნება რუსეთთან მისი ურთიერთობების მაქსიმალური ნორმალიზაციისპირობებში. დიალოგითული პოლიტიკური ხელოვნებაა და იმისათვის, რომ საკუთარი პრობლემა მოაგვარო და ხელოვნურად არ გააჭიანურო, ნაკლებად გაღიზიანებულ პარტნიორს ითხოვს. მე ამას ხშირად ვამბობ: საქართველო არ უნდა იყოს გამაღიზიანებელი დასავლეთსა და რუსეთს შორის. დიდ პოლიტიკაში მოცემულობა ზოგჯერ პირობითი ცნებაა და არაფერია გარანტირებული. ყველაფერს „სტრატეგიული ფასი“ აქვს და ეს ფასი დღეს ჩვენთვის ალბათ 100-ჯერ, 1000-ჯერ მეტია (თუ მეტი არა, და თუ საერთოდ კიდევ არსებობს ეს ფასი ბუნებაში), ვიდრე 2008 წლის ომამდე იყო. ესეც რეალობაა, რასაც თვალი უნდა გავუსწოროთ. უნდა მოვახერხოთ და გავხადოთ საქართველო ის სივრცე, სადაც

რუსეთი და დასავლეთი კი არ ერკინება ერთმანეთს, არამედ თანხმდება და აჯერებს საკუთარ ინტერესებს.

„ნაკლებად გაღიზიანებული პარტნიორი“ ბუნებრივია, წარმატების გარანტიას არ იძლევა, თუმცა ქმნის სხვა, გაცილებით კონსტრუქციულ განწყობას და აჩენს თუნდაც ბუნდოვან პერსპექტივას. პერსპექტივა კი გარკვეული, თუნდაც თეორიული, შანსია პრობლემების მოსაგვარებლად. „შანსის გაჩენა“ კი დიპლომატიასა და საგარეო პოლიტიკაში ერთ-ერთი მთავარი თემაა და არა მეორეხარისხოვანი საკითხი. ამიტომაც, უნდა გავუადვილოთ ჩვენს დასავლელ მეგობრებს რთული დიალოგი კრემლთან საერთო კონტექსტშიც და ჩვენს პრობლემებთან დაკავშირებითაც. ეს არ იქნება ადვილი „ძლიერთა ამა ქვეყნისათა“ გეოპოლიტიკური ინტერესების გამო, განსაკუთრებით კი, ვიმეორებ, 2008 წლის ომის შემდეგ. რა თქმა უნდა, ჩვენ შეგვიძლია პუტინს კვლავ ვუწოდოთ ლილიპუტინი (ის ხელისუფლებაში კიდევ 12 წელი იქნება!) და ველოდოთ როდის დაიწყებს „განრისხებული“ დასავლეთი მითიურ ომს რუსეთთან საქართველოს გულისთვის... თავი როგორმე უნდა დავაღწიოთ პოლიტიკურ პროვიციალიზმს და უნდა გავითავისოთ, რომ სამხრეთ კავკასიის ფუნქცია დღეს არის დამაკავშირებელი ხიდი და არა ბუფერი. რეგიონის კოლექტიური უსაფრთხოების მექანიზმები მნიშვნელოვანი ფაქტორია ფართო კონტექსტში - ჩრდილოეთითაც, სამხრეთითაც და აღმოსავლეთის მიმართულებითაც. დღევანდელ მსოფლიო წესრიგში სამხრეთ კავკასია არის უსაფრთხოების ყველა გლობალური პრობლემის ერთ-ერთი გეოგრაფიული ცენტრი. თუკი, ამერიკელები ნამდვილად ახორციელებენ გადატვირთვას რუსეთთან (რა თქმა უნდა საუბარია გადატვირთვაზე უსაფრთხოების სფეროში და არა ტოტალურ ცვლილებებზე ურთიერთობებში, ვინაიდან ამერიკა და რუსეთი სხვადასხვა გეოპოლიტიკური ინტერესების და კოდის, პოლიტიკური პლუსის და მინუსის მატარებელი ქვეყნებია), ეს გასაგები უნდა გახდეს ჩვენთვისაც.

სახელმწიფოებრივი პრიორიტეტების განსაზღვრა და ერთგვარ გარანტიებზე ფიქრი შესაძლებელია მხოლოდ სრული ინფორმირების პირობებში, თუმცა, ისიც უნდა გვახსოვდეს, რომ დიდ პოლიტიკაში გარანტიების მოცემას ერიდებიან, ეს რთული თემაა და ყველა სახელმწიფო, უპირველეს ყოვლისა, საკუთარ ინტერესებზე ფიქრობს. სამწუხაროდ, დღეს ევროკავშირის და ნატოს წევრობის პერსპექტივა ზღვის ჰორიზონტია, რაც ძალიან ლამაზად კი მოჩანს, მაგრამ არ იცი, ოდესმე მიაღწევ მას თუ ვერა, რაც უნდა „მაპი“ ან „მაპზე“ უკეთესი გვიბოძოს ვინმემ. ბანალურ ფონეტიკად ქცეულ „ღია კარს“ და წინააღმდეგობას ვაწყდებით ნატოში გაწევრიანების თვალსაზრისით და თანაც მაშინ, როდესაც საქართველო აქტიურად მონაწილეობს სამშვიდობო ოპერაციებში ალიანსის ეგიდით. ჭკუა უნდა

ვისწავლოთ და პარალელურად საგარეო პოლიტიკაში „შეუძლებელი არჩევანის ტრაექტორიით“ ვიაროთ - სწორედ ეს ურთულესი მომენტი უნდა გამოვიყენოთ საკუთარი ქვეყნისა და მოსახლეობის კეთილდღეობისათვის. უნდა განვსაზღვროთ ეროვნული სტრატეგია, გამოვიდეთ ილუზიებიდან, მოვახერხოთ რეალურ პოლიტიკაზე ფიქრი და დავაფიქსიროთ საკუთარ აზროვნებაში ის მოცემულობა, რომ ჩვენი ქვეყნის საგარეო-პოლიტიკური წარმატება უმთავრესად დამოკიდებული იქნება წარმატებებზე ქვეყნის შიგნით. თითქოს გაცვეთილი პოსტულატია, მაგრამ ამ ცხრა წლის განმავლობაში ეს მიდგომა თავდაყირა ეკიდა და ძირითადი აქცენტი საგარეო-პოლიტიკურ პიარზე იყო გაკეთებული. მხოლოდ პიარით ვერც ქვეყნის შიგნით და ვერც გარეთ წინ ვერ წავალთ. საქართველო პრობლემებს ვერ გადაწყვეტს რუსეთთან მუდმივი დაპირისპირებით. ამერიკელი ანალიტიკოსის, პოლ გობლის თქმით, „დღეს რუსეთი საქართველოს ღია მტრად აღიქვამს და დასავლეთიც არ გამოეჩანება „ცხენზე ამხედრებული“ საქართველოს საშველად. მნიშვნელოვანია სწორი ბალანსი. შეუძლებელია

დიდი სახელმწიფოს ინტერესების უგულვებელყოფა. ადარ ვართ ცივი ომისდროინდელ დანაწევრებულ სამყაროში. აშშ და ევროკავშირი (კიდევ უფრო მეტწილად), უფრო დაინტერესებულნი არიან მოსკოვთან ურთიერთობებით (სრულიად პრაგმატულად და მატერიალურად), ვიდრე თბილისთან. შესაძლოა ეს ჩვენ სურვილებს არ ემთხვეოდეს, მაგრამ რეალობაა. ერთმანეთში არ უნდა გვეშლებოდეს დასავლეთის მხრიდან ჩვენდამი სიმპათია და იმავე დასავლეთის მუდმივი და სტრატეგიული ინტერესები, რომლის ნაწილია სტაბილური და უსაფრთხო დემოკრატიული სივრცის შექმნა სამხრეთ კავკასიაში და კონკრეტულად, საქართველოში, რომელიც დაფუძნებული იქნება კანონიერებასა და დემოკრატიულ ინსტიტუტებზე და არა ერთი ადამიანის ან მასთან დაახლოებული ჯგუფის ახირებებზე. ასეთია ეს პარადიგმა. კიდევ ერთხელ ვიმეორებ: მისი ჩამოყალიბება უშუალოდ ჩვენი საქმეა - დასავლეთს მხოლოდ დახმარების აღმოჩენა შეუძლია ამ უაღესად ტურბულენტურ პროცესში.

გორდიას კვანძი...

ბუნებრივია, ეს ყველაფერი ურთულესი სახელ-მწიფობრივი ამოცანებია და მათ მოგვარებას ქვეყნის შიგნით დემოკრატიული კონსოლიდაცია სჭირდება. გაბაიბურება ყველაფრის შეიძლება - ცხრა წლის მანძილზე ყოფილი რეჟიმი სწორედ დემოკრატიული იდეის გაუფასურებას, გაუბრალოებას, დისკრედიტაციას და რაღაც გაურკვეველ (შეიძლება მარტივ გასტრონომიულ) ინტერესზე მისადაგებას ცდილობდნენ ქვეყნის შიგნითაც (იმედია ნაკლები წარმატებით) და გარეთაც (ვშიშობ, უფრო წარმატებულად). რამდენად მოახერხეს, ამას დრო გვიჩვენებს, მაგრამ ერთი ფილოსოფოსისა არ იყოს, „თუკი მთავრდება ისტორია, იწყება ზოოლოგია“ და პოლიტიკური „ბალაგანი“, რასაც, თავის მხრივ, ბოლოში იმგვარი ტრაგედია უზის, სადაც უკვე ველარავინ გადარჩება... მახინჯი „დემოკრატიურა“, რის შექმნასაც პრეზიდენტი სააკაშვილი და მისი გუნდი ცდილობდა, დღეს იმ უშნოდ და ულაზათოდ დაგებულ პოლიტიკურ ხაფანგს მაგონებს, რაში გაბმასაც ნაციონალური მოძრაობა საკუთარ მოქალაქეებსაც უპირებდა და დასავლელ პარტნიორებსაც...

პოსტსკრიპტუმის მაგივრად ან რამდენიმე პრაქტიკული მოსაზრება ქართველი დიპლომატებისათვის

ამერიკულ პოლიტიკურ ჟარგონს თუ მივმართავთ, დღეს ყურადღება „დიდი გლობალური სურათისკენ“ არის მიმართული. რუსეთის სამეზობლო პოლიტიკა (არარსებულის!), „გეოპოლიტიკა“, აღმოსავლეთისა და დასავლეთის ხისტი, უაღრესად მწვავე შეჯახება - მნიშვნელოვანი საკითხებია, თუმცა, საბოლოოდ, ნებისმიერი „დიდი სურათი“ კროსგორდით პატარ-პატარა ნაწილებისგან შედგება, რომელთა სრულყოფილად აწყობის გარეშე სტრატეგიული ერთობლიობა წარმოუდგენელია. შესაძლოა, სწორედ ეს იგულისხმა დასავლეთ გერმანიის კანცლერმა ჰელმუტ შმიდტმა, როდესაც 1979 წელს განაცხადა: „ვისაც აქვს

ხილვები, მას ექიმიც სჭიდება“. კონცენტრირება ყოველდღიურ გეგმებზე უნდა მოვახდინოთ და პარალელურად წლის განრიგიც გავწეროთ, მაგრამ გავწეროთ ისე, რომ ეს ყველაფერი შესრულებადი იყოს, კარგად გათვლილი, აწონილ-დაწონილი და ე.წ. სტრატეგიულ კონტექსტში განხილული.

როდესაც საქმე ევროკავშირთან ურთიერთობებს ეხება გასაგებია, რომ ნორმები/კანონმდებლობა, თვით პოლიტიკური პროცესი უმთავრესია. კარგად უნდა გვესმოდეს, რომ ევროკავშირი საკმაოდ ეკლექტური გაერთიანება, რომელიც თავისი შინაარსით და კონფიგურაციით საერთო ბაზარზე მეტი და ფედერაციაზე ნაკლებია, ემყარება საკუთარ უპირატესობას, რომელიც „ნორმატიულ/საკანონმდებლო ძალაუფლებაში“ მდგომარეობს. ნორმები, რა თქმა უნდა, ჩართულობის წესებია და მათ ყოველდღიური მნიშვნელობა აქვთ, განსაკუთრებით საქართველოსნაირი ქვეყნებისათვის, რომლებიც, ექსპერტების აზრით, ე.წ. „რუხ ზონაში“ აღმოჩნდნენ, სადაც უსაფრთხოების თავისებური ვაკუუმი შექმნილი და იქ მყოფ ქვეყნებს (საქართველო, უკრაინა, მოლდოვა, აზერბაიჯანი, პირველ რიგში) სურთ ევროპასთან და, კონკრეტულად ევროკავშირთან დაახლოება, მაგრამ ეს საკმაოდ გრძელვადიანი პერსპექტივა აღმოჩნდა, თუმცა ამის მიუხედავად არც უკან, რუსეთისაკენ და მისი ევრაზიული სიხელისაკენ უნდათ შემობრუნება.

სამწუხაროდ, მოვლენების უკანასკნელმა განვითარებამ აჩვენა (სომხეთის გადაწყვეტილება, უკრაინასპი განვითარებული ტურბულენტური მოვლენები), რომ რეგიონის მშენებლობა მხოლოდ ნორმატიული/საკანონმდებლო დაახლოებით ვერ მიიღწევა. „დიდი სურათი“ ჩვენი ევროპული ადაპტაციის (რასაც ჩვენი ევროპელი კოლეგებიც ადასტურებენ) ასეთია: ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი ვაჭრობის შესახებ შეთანხმების (DCFTA) ფარგლებში, სავაჭრო პოლიტიკაში უთვალავი რეფორმის იმპლემენტაციის შემდეგ, საქართველო მოიპოვებს

გამარტივებულ დაშვებას ევროკავშირის ბაზარზე და, გარდა ამისა, ევროპული ინვესტიციების შემოდინება ქვეყანაში საგრძნობლად მოიმატებს. თუმცა, ეს, ზემოთ აღნიშნული, ცნობილი მოვლენების გამო, სამხრეთ კავკასიაში მხოლოდ საქართველოს ეხება და რეგიონის გაძლიერებას არ უკავშირდება. საკითხი კი ასეთია: თუკი რეგიონი თამაშგარე მდგომარეობაში რჩება, მაშინ ევროპისთვის ამ თანამშრომლობით მიღებული საქართველოს სარგებელიც შემცირდება. მომავალი (დღეისათვის მხოლოდ ვირტუალური) ინვესტორები ხომ „დიდ სურათს“ ერთობლიობაში აღიქვამენ და მათთვის კროსვორდის მთავარი ნიუანსიც სწორედ რეგიონალური თანამშრომლობაა. „დიდი სურათი“ მათთვის უაღრესად მნიშვნელოვანია, განსაკუთრებით ბაზარზე გასასვლელად და ინფრასტრუქტურული განვითარებისა და საკანონდებლო დაახლოებისთვის. თუმცა, ევროკავშირის „აღმოსავლეთ პარტნიორობის“ ინიციატივას მნიშვნელობა საგრძნობლად შეუმცირდა, როდესაც სამხრეთ კავკასიის რეგიონიდან სომხეთმა ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმების პარაფირებაზე ბოლო მომენტში უარი განაცხადა, აზერბაიჯანს კი ეკონომიკური დაახლოების დიდი ინტერესი არც მანამდე ჰქონია. ეს ფაქტორები რეგიონის ევროპეიზაციის ფარგლებს საგრძნობლად ამცირებს.

საკითხავია, რა ელის რეგიონალიზაციას არსებული რეალობის გათვალისწინებით?

რას უნდა ელოდეს ვილნიუსის სამიტის შემდეგ საქართველო და სამხრეთ კავკასიის დანარჩენი ორ ქვეყანა? პირველი პასუხია „პოლიტიკური კონცენტრირება“ და სამოქმედო გეგმის ზუტად განსაზღვრა. თითქოს ამის ნიშნები უკვე სახეზეა, მაგრამ ეს გზავნილები და პრაქტიკული ნაბიჯები უფრო მკაფიოდ უნდა ჩამოყალიბდეს. ვილნიუსის სამიტის შემდეგ, საქართველოსთვის შესაძლოა რეგიონალიზაციის მხარდამჭერი ბევრი შესაძლებლობა გაჩნდეს. ევროკავშირთან ორმხრივი თანამშრომლობის

მნიშვნელობაც ნათელია. რუსეთთან სავაჭრო ურთიერთობა აქტიურდება, საქართველო აზერბაიჯანთან და თურქეთთან ერთად ჩართულია რეგიონალური სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის განვითარებაში, შესაძლებელია კიდევ უფრო გააქტიურდეს აქამდე არსებული მჭიდრო ეკონომიკური თანამშრომლობა სომხეთთან, გარდა ამისა, საქართველოს, მდებარეობიდან გამომდინარე, შეუძლია განავითაროს რეგიონალური ლოჯისტიკა და რეგიონული ენერგოქსელი.

საკითხი არ უნდა დაისვას „**მათთან თუ ჩვენთან**“ თანამშრომლობის პარამეტრებზე, არამედ, უნდა ვცადოთ (ან შევთავაზოთ კიდევაც), რომ განვითარდეს რუსეთსა და ევროკავშირს შორის ბიზნესის წარმოების ერთ-ერთი არხი საქართველოს გავლით. ეგებ, ამან მაინც შეუწყოს ხელი თანამშრომლობის აწყობას რუსეთთან, მხოლოდ ბიზნესის იმავე პრინციპების დაცვით, რაც რუსეთსა და ევროკავშირს შორის მოქმედებს. „**შესაძლოა თუ არა**“ - ეს არსებული კროსვორდის მთავარი ნიუანსია. ეგებ, სამხრეთ კავკასიის ქვეყნების ინტერესებშიც შედიოდეს საქართველოს ჩართვა მათი წარმოების ქსელებში. იარლიყით „დამზადებულია საქართველოში“ ხომ მათი პროდუქციის ევროკავშირის ბაზარზე გატანა იქნება შესაძლებელი? აქ კი ისევ საკანონმდებლო სინქრონიზაციის საკითხამდე მივდივართ.

მაგალითისთვის, ვეტერინალური და ფიტო-სანიტარული ნორმების გავრცელება, რომლებიც საქართველოში მოქმედებს, აუცილებელი იქნება მთელი რეგიონისთვის.

ზემოთხსენებული პოლიტიკური კროსვორდის წარმატებით ამოსახსნელად, საჭირო იქნება ავამუშავოთ თანამშრომლობის უფრო დახვეწილი მექანიზმები, ორმხრივი ურთიერთობები რეგიონის ქვეყნების სავაჭრო-სამრეწველო პალატებთან და მათ ფარგლებს გარეთ. კონფრონტაციული რიტორიკა სარგებელს აღარ მოგვიტანს, ვიცით, რომ ჩვენს მიერ გაკეთებული პოლიტიკური არჩევანი სწორია, ამიტომ

მოდით, ჩვენი არჩევანის მართებულობა დავადასტუროთ და აღარ ვისაუბროთ სხვა ალტერნატივების ნაკლოვანებებზე. კროსვორდის თითოეულ ნაწილზე საგულდაგულოდ უნდა ვიმუშავოთ. იმისათვის, რომ რეგიონის ცენტრად ვიქცეთ, ჩვენ უნდა მივმართოთ მმართველობის უფრო ეფექტურ მეთოდებს და არა უბრალოდ დერეგულაციას. პოლიტიკის შემუშავების კუთხით, გვჭირდება ევროკავშირის საუკეთესო პრაქტიკის გამოყენება ისეთ სფეროებში, როგორებიცაა, რეგიონალური მმართველობა, გენდერული პრობლემატიკა და სოციალური პარტნიორობის მართვა. უნდა ვიფიქროთ მცირე და საშუალო ბიზნესის განვითარებაზე, სადაზღვევო მექანიზმების გაუმჯობესებასა და უფრო მჭიდრო სოციალურ პარტნიორობაზე. ეს პროცესი ფეხდაფეხ უნდა მიყვებოდეს საქართველოსა და მოლდოვას ევროკავშირის არსებულ ინსტრუმენტებთან და სტანდარტებთან დაახლოებას. თუ ამ შესაძლებლობების ათვისებას შევძლებთ, ერთი ქულა ჩვენს სასარგებლოდ ჩაიწერება - ეს არის „დემოსავლეთის პარტნიორობის“ მთავარი არსი.

ევროპეიზაცია უნდა ნიშნავდეს იმას, რომ საქართველო გახდება უფრო მიმზიდველი ქვეყანა, რომელიც არის სანდო, პროგნოზირებადი პარტნიორი, კონტრაქტორი, რეგიონალური ლიდერი. იმ შემთხვევაშიც კი, თუკი ევროკავშირის წევრობა არ არის ის ამბიცია, რომელსაც ქართველები დღეს ბოლომდე აკმაყოფილებენ, რეგიონის განვითარებაზე ზრუნვა, საკმარისად თამამი და მიმზიდველი ხერხია იმისთვის, რათა შენარჩუნდეს ის ლეგიტიმურობა და მოტივაცია, რომელიც სურათის პატარა ფრაგმენტიდან „დიდ სურათამდე“ მიგვიყვანს. ევროპეიზაცია არ უნდა ნიშნავდეს უბრალოდ ზრდას, არამედ ახალი ტიპის ზრდას, სადაც „დიდი სურათის“ ნაწილები თანმიმდევრობით ლაგდება და მიიღება სრულყოფილი სტრატეგიული განზომილებება. ვფიქრობ, ასეთი საქართველო რუსეთისთვისაც მიმზიდველი უნდა გახდეს. რა თქმა უნდა, არის პრიორიტეტული

სფეროები, სადაც საქართველო, რეგიონის სხვა ქვეყნებთან შედარებით, უპირატესობას ფლობს, მაგალითად, ტურიზმი, სოფლის მეურნეობა, ენერჯო და ენერჯო ინტენსიური მრეწველობები, რომლებსაც ხშირად უცხოელი ინვესტორები მართავენ, მაგრამ სანამ ჩვენ ე.წ. „ქვემოდან ზემოთ“ მიდგომა გვაქვს, საქართველოს არ ექნება საკმარისი ადამიანური რესურსი იმისათვის, რომ მოახდინოს ევროპის საუკეთესო პრაქტიკის ეფექტური გამოყენება. თუკი საქართველოს მიეცემა შანსი, მას შეუძლია გახდეს კარიბჭე არა მხოლოდ ევროპისთვის და ევროპამდე, არამედ რუსეთისთვისაც, მაგრამ თუკი მას ჩრდილში მოაქცევენ, მაშინ მხოლოდ იზოლირებას უნდა ველოდეთ და ყოველგვარი საუბარი ევროპეიზაციაზე ზედმეტი იქნება. საქართველოს არ უნდა იდგეს არჩევანის წინაშე ბრიუსელსა და მოსკოვს შორის, არამედ მას უნდა ამოძრავებდეს ისეთი საზოგადოების ჩამოყალიბების სურვილი, რომელიც ჩვენ იდეალურად მიგვაჩნია და დასავლურ ღირებულებებსაც შეეფერება, მაგრამ შეგვინრჩუნებს ჩვენს თვითფიქვანობას, ისტორიულ, სულიერ და კულტურულ მემკვიდრეობას.

ავტორის მოკლე ბიოგრაფია

თედო ჯაფარიძე,

დაიბადა 1946 წლის 18 სექტემბერს ქ. თბილისში.

განათლება:

1971 წელს დაამთავრა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი რომანულ-გერმანული ენები და ლიტერატურის სპეციალობით.

სამუშაო გამოცდილება:

1972 წლის 1 იანვრიდან 1974 წლის 1 იანვრამდე მუშაობდა თსუ-ს ზეპირი მეტყველების ლაბორატორიის ლაბორანტად.

1974 წლის 1 იანვრიდან 1977 წლის 1 იანვრამდე იყო სსრკ-ს მეცნიერებათა აკადემიის აშშ-სა და კანადის ინსტიტუტის ასპირანტი.

1977 წლიდან 1989 წლამდე იყო სსრკ-ს მეცნიერებათა აკადემიის აშშ-სა და კანადის ინსტიტუტის მეცნიერთანამშრომელი.

1989 წლის 22 დეკემბრიდან 1990 წლის 21 სექტემბრამდე იყო საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროს იუნესკოს საქმეთა საბჭოს თავჯდომარის პირველი მოადგილე.

1990 წლის 21 სექტემბრიდან 1991 წლის 3 იანვრამდე იყო საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროს პოლიტიკური ანალიზისა და ინფორმაციის სამმართველოს უფროსი.

1991 წლის 3 იანვრიდან 30 აგვისტომდე იყო საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა სამინისტროს პოლიტიკური ანალიზისა და პროგნოზირების სამმართველოს უფროსი.

1991 წლის 30 აგვისტოდან 1992 წლის 30 აპრილამდე იყო საქართველოს რესპუბლიკის საგარეო საქმეთა მინისტრის მოადგილე.

1992 წლის 30 აპრილიდან 30 ნოემბრამდე იყო საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის პირველი მოადგილე.

1992 წლის 30 ნოემბრიდან 1994 წლის 10 ივნისამდე იყო საქართველოს რესპ. ეროვნული უშიშროებისა და თავდაცვის საბჭოს თავმჯდომარის თანაშემწე.

1994 წლის 16 ივლისიდან 2002 წლის 13 მარტამდე იყო საქართველოს საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი აშშ-ში, კანადასა და მექსიკაში.

2002 წლის 14 მარტიდან 2003 წლის 30 ნოემბრამდე იყო საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბჭოს, პრეზიდენტის თანაშემწე უშიშროების საკითხებში, საბჭოს მდივანი.

2003 წლის 30 ნოემბრიდან 2004 წლის 20 მარტამდე იყო საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრი.

აქვს მინიჭებული საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩის რანგი.

აკადემიური ხარისხი ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატი.

არის 200-ზე მეტი მონოგრაფიისა და სამეცნიერო პოლიტიკური პუბლიკაციის ავტორი.

ფლობს ინგლისურ, რუსულ და ესპანურ ენებს.

ჰყავს მეუღლე და ერთი შვილი.

სარედაქციო ჯგუფი

ზურაბ ჯიბლაძე	პროექტის ავტორი და მთავარი რედაქტორი
ანჟელა ბზიკაძე	პასუხისმგებელი რედაქტორი
ნათია ვადაჭკორია	მასმედიასთან ურთიერთობები
დალი ჯვარშიშვილი	ტექნიკური რედაქტორი
გია არაბული	მხატვრული რედაქტორი
გიორგი ჯიბლაძე	კონსულტანტი
ირინე ბარამიძე	მხატვარ-დიზაინერი
ია გაჩეჩილაძე	კორექტორი

Գրիգոր Բախչաճյան 1944 - 1993 թթ.

Յարգելանքով ծանոթացրեցի Ձեր գործունեությանը, որը մեզ համար օրինակ է և հույս է։

2014 թվականին, ՆԱԽԻՏՅԱԿՈՒՄ Ժամանակակից Հայաստանի Կենտրոնի կողմից անցկացվեց «Գրիգոր Բախչաճյանի և ՆԱԽԻՏՅԱԿՈՒՄ Ժամանակակից Հայաստանի կողմից» անվան համաժողովը, որի շնորհիվ հնարավոր դարձավ Ձեր գործունեությանը և ՆԱԽԻՏՅԱԿՈՒՄ Ժամանակակից Հայաստանի կողմից անցկացված աշխատանքներին ավելի մոտենալու։

ՆԱԽԻՏՅԱԿՈՒՄ Ժամանակակից Հայաստանի կողմից անցկացված աշխատանքները, որոնք նվիրված են Ձեր գործունեությանը, ինչպես նաև ՆԱԽԻՏՅԱԿՈՒՄ Ժամանակակից Հայաստանի կողմից անցկացված աշխատանքներին, ինչպես նաև Ձեր գործունեությանը, որը մեզ համար օրինակ է և հույս է։

ՆԱԽԻՏՅԱԿՈՒՄ Ժամանակակից Հայաստանի կողմից անցկացված աշխատանքները, որոնք նվիրված են Ձեր գործունեությանը, ինչպես նաև ՆԱԽԻՏՅԱԿՈՒՄ Ժամանակակից Հայաստանի կողմից անցկացված աշխատանքներին, ինչպես նաև Ձեր գործունեությանը, որը մեզ համար օրինակ է և հույս է։

ՆԱԽԻՏՅԱԿՈՒՄ Ժամանակակից Հայաստանի կողմից անցկացված աշխատանքները, որոնք նվիրված են Ձեր գործունեությանը, ինչպես նաև ՆԱԽԻՏՅԱԿՈՒՄ Ժամանակակից Հայաստանի կողմից անցկացված աշխատանքներին, ինչպես նաև Ձեր գործունեությանը, որը մեզ համար օրինակ է և հույս է։

ՆԱԽԻՏՅԱԿՈՒՄ Ժամանակակից Հայաստանի կողմից անցկացված աշխատանքները, որոնք նվիրված են Ձեր գործունեությանը, ինչպես նաև ՆԱԽԻՏՅԱԿՈՒՄ Ժամանակակից Հայաստանի կողմից անցկացված աշխատանքներին, ինչպես նաև Ձեր գործունեությանը, որը մեզ համար օրինակ է և հույս է։